

Отже, з метою подолання структурної деформації економіки, зокрема її аграрного сектора необхідна нова аграрна політика, основною складовою якої повинна бути структурна перебудова агропромислового комплексу. Її необхідно спрямувати на вдосконалення функціонально-компонентної і територіальної структури аграрної сфери, збалансований розвиток усіх його галузей, нових господарських і підприємницьких структур, формування для сільських товаровиробників сприятливого ринкового середовища, поглиблення земельних і майнових відносин, утвердження багатокладної економіки, високоефективного використання аграрно-ресурсного потенціалу, здійснення природоохоронних, комплексно-меліоративних, середовище-формуючих, реабілітаційних, агротехнічних, організаційно-господарських та інших заходів, підпорядкованих розширеному відтворенню засобів виробництва.

Література

1. Павлов В.І., Кривов'язюк І. В. Приватизація державних підприємств: курс лекцій. – Луцьк: Надстир'я, 1998. – 180 с.
2. Павлов В.І., Заремба В. М., Савош Л. В. Реформування підприємств аграрної сфери регіону (за матеріалами Волинської області): – Монографія. Луцьк: Надстир'я, 1999. – 152 с.

УДК 336.531.2 (477.82)

Т.Б. Баторевич⁴ – Луцький ДТУ

СОЦІАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ⁵

За умов переходу до ринкової економіки ефективна діяльність підприємств та забезпечення високих темпів їх розвитку зумовлюється, насамперед рівнем інвестиційної діяльності в країні. Адже інвестиційна діяльність спрямована на проведення подальшого реформування економіки, розвитку її базових галузей та вирішення важливих соціальних проблем.

Ключові слова: ринкова економіка, інвестиційна діяльність, соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальна політика.

Т.В. Batorevych – STU of Luc'k

The social meaning of investigate of the region development

The effective activities of enterprises and the ensuring of high paces their development have stipulated of the level of investigate in the country under the condition the passing to the market economy.

Key words: market economy, investigate, social protection, social ensuring, social political.

У сучасних умовах господарювання особливо важливим є питання здійснення ефективного державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Адже об'єктом політики економічного розвитку саме й виступає соціально-економічна система. Тому для визначення її домінуючих

пріоритетів важливе значення має дослідження політичного, економічного і соціального аспектів життєдіяльності населення.

Головними напрямками й основними пріоритетами здійснення політики соціально-економічного зростання регіону виступає:

- забезпечення продуктивної зайнятості населення;
- забезпечення зростання грошових доходів населення та підвищення його соціального захисту;
- вирішення проблем погашення та недопущення виникнення заборгованості із заробітної плати та соціальних виплат;
- зменшення масштабів бідності та поліпшення добробуту населення;
- удосконалення системи надання адресної допомоги найбільш вразливим верствам населення;
- реформування системи соціального страхування та пенсійного забезпечення.

Отож, в умовах переходу до ринкових відносин поряд з кризовими явищами, які відбуваються в економіці, зниженням життєвого рівня населення і розладнанням фінансової системи гостро постає проблема зайнятості населення відповідно до вимог ринкових відносин. Для вирішення даної проблеми необхідно здійснити ряд заходів:

- провести професійну підготовку, перепідготовку і підвищити кваліфікацію безробітних;
- розширити суспільно-корисну спрямованість громадських робіт на підприємствах комунальної власності, соціальної сфери та забезпечити фінансування участі безробітних та незайнятих осіб за рахунок коштів місцевих бюджетів, підприємств та Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;
- домогтись виконання покупцями об'єктів приватизації зобов'язань щодо збереження робочих місць та чисельності працюючих на приватизованих підприємствах.

У нашому регіоні розроблено комплекс заходів, спрямованих на забезпечення продуктивної зайнятості, підвищення в грошових доходах населення частки оплати праці, недопущення отримання працівниками заробітної плати нижче її мінімального розміру та скорочення кількості працівників, заробітна плата яких нижча від прожиткового мінімуму, стабілізації рівня життя населення, його соціального захисту.

В цілому, зайнятість населення повинна забезпечуватись державою шляхом втілення в життя активної регіональної соціально-економічної політики, спрямованої на задоволення потреб працівників, впровадження нових форм організації праці та розвитку підприємництва.

У підприємницькому секторі Волинської області протягом останніх років спостерігається зростання числа зайнятих громадян, включаючи громадян-підприємців, яке досягло у 2001 році близько 60 тис. чол., що значною мірою знімає соціальну напругу в регіоні. Цьому сприяє планомірне здійснення заходів Регіональної програми розвитку малого підприємництва на 2001-2002 рр. та територіальної програми зайнятості населення області на 2001 рік.

⁴ Начальник Головного управління економіки, Волинська облдержадміністрація

⁵ Робота виконана на кафедрі економіки та підприємництва Луцького ДТУ

На розвиток малого підприємництва у 2001 році було спрямовано 209,9 млн. грн. кредитів комерційних банків. По лінії міжнародних фінансових організацій – НУФ та ЕБРР за 2001 рік малим підприємствам видано 125 кредитів на суму 700 млн. дол. США. Всього в малий бізнес області за 2001 рік надійшов 1 млн. дол. США іноземних інвестицій (здебільшого в харчову галузь).

Необхідно визнати, що надходженню інвестицій і створенню нових робочих місць сприяє запроваджений з 1 січня 2000 року спеціальний режим інвестиційної діяльності на території пріоритетного розвитку в м. Нововолинську та селищі Жовтневому.

З початку реалізації цих програм тут зареєстровано 10 інвестиційних проектів загальною кошторисною вартістю 5,8 млн. дол. США, створено 308 нових робочих місць. Реалізовано продукції на суму 32,6 млн. грн. Загальний обсяг залучених інвестицій становить 2,1 млн. дол. США.

До речі, серед традиційних джерел інвестування основна роль належала внутрішнім інвестиціям, у першу чергу власним коштом підприємств і організацій, питома вага яких у загальному обсязі залучених коштів досягла у 2001 році 67 % (проти 60,5 % у 2000 році). Найбільш ефективно інвестується виробництво на підприємствах недержавної форми власності у машинобудівній, харчовій та переробній галузях промисловості.

Інвестиційна діяльність спрямована на проведення подальшого реформування економіки, розвиток її базових галузей, забезпечення економічного зростання, вирішення важливих соціальних проблем [1].

В інвестиційну програму області включені в першу чергу об'єкти соціальної сфери з високим ступенем будівельної готовності та будівництво яких здійснюється на умовах співфінансування з місцевих бюджетів та залучення коштів. Спорудження об'єктів соціально-культурного призначення здійснюється переважно за рахунок залучених коштів, асигнувань з обласного та місцевих бюджетів, а для тих, що мають державне значення – за рахунок коштів Державного бюджету.

Прискорення спорудження важливих об'єктів соціального призначення, у тому числі на селі, дасть можливість зменшити соціальну напругу в регіонах за рахунок введення в дію закладів охорони здоров'я, освіти, природоохоронних об'єктів, житла для переселення громадян із забрудненої зони та молодих сімей.

Отож, в процесі здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності у соціальній сфері пріоритет у використанні капіталовкладень надається завершенню будівництва об'єктів охорони здоров'я, освіти, охорони навколишнього середовища та житловому будівництві.

У регіоні спостерігається підвищення ефективності роботи закладів соціально-культурної сфери, за рахунок впорядкування їх мережі, збалансування потреб галузей до можливості фінансування з державного та місцевих бюджетів, додаткового залучення позабюджетних коштів. Оптимізовано мережу навчальних закладів. Проведено належну організаційну роботу щодо успішного завершення навчального року і проведення випускних екзаменів.

Подальша реорганізація галузі охорони здоров'я здійснювалася шляхом надання пріоритету розвитку медико-санітарної допомоги, оснащення її якісно новими засобами діагностики і лікування. У зв'язку із недостатністю бюджетних коштів на утримання лікувальних установ важливу роль відіграє благодійна організація "Муніципальна лікарняна каса". Продовжується збір благодійних внесків на будівництво пеританального центру. Вже третій рік поспіль здійснюється лізингова поставка продуктів харчування для лікувальних установ області.

Крім того, істотною є допомога для малозабезпечених сімей у вигляді субсидій з відшкодування оплати вартості житлово-комунальних послуг, яку призначено 888 тис. сімей.

Загальна сума призначених субсидій перевищує 5,5 млн. грн. Продовжується виплата адресної допомоги на придбання палива пільговим категоріям споживачів. Право на таку виплату мають понад 43 тис. громадян.

Практично відсутня заборгованість перед працівниками бюджетних установ, що фінансуються з місцевих бюджетів та на підприємствах спільної власності територіальних громад області, з заробітної плати.

Намітилися позитивні зрушення у поліпшенні пенсійного забезпечення та соціального захисту населення. Здійснено вирівнювання розмірів пенсій, призначених із заробітку до 1992 року. Проводиться розмежування джерел фінансування пенсій, призначених за різними пенсійними програмами. Запроваджено персоналізований облік відомостей шляхом реалізації відповідного комплексу заходів. Проведено роботу щодо зменшення адміністративних витрат, пов'язаних із виплатою пенсій шляхом впровадження більш ефективних форм доставки пенсій, зокрема, через особисті рахунки пенсіонерів в установах банків.

Для комплексного вирішення проблем соціально незахищених громадян в області функціонує 17 відділень медико-соціальної реабілітації, 33 відділення соціальної допомоги дома, 17 магазинів, 9 їдалень. Поліпшено соціальне обслуговування одиноких громадян похилого віку та інвалідів у будинках-інтернатах. Продовжується робота по створенню центрів соціального захисту населення. На сьогодні при сільських радах діють 169 центрів, які займаються збором та поданням в районі управління документів для призначення всіх видів допомог та субсидій, а також проводять обстеження матеріально-побутових умов малозабезпечених сімей. У 2001 році відкрито центри соціального захисту у Любешівському, Ківерцівському та Камінь-Каширському районах.

Необхідно відзначити, що в області закріплено тенденцію щодо зростання реальної заробітної плати. Протягом 2001 року середньомісячна заробітна плата одного працівника в галузях економіки зросла на 34 відсотки і становила 201,21 гривні.

Значним залишається розрив у оплаті праці в різних галузях. Так, середні заробітки працівників у редакціях та видавництвах, трубопроводному транспорті, банківських організаціях, митницях, загально-комерційній діяльності по забезпеченню функціонування ринку, організаціях по обслуговуван-

ню наукових установ сягають межі 906-550 грн., а працівників водного транспорту, текстильної, електротехнічної промисловості, сільського господарства, соціального забезпечення, громадського харчування та дошкільного виховання – в межах 23-142 гривні.

На зростання грошових доходів населення вплинуло збереження тенденції щодо подальшого зниження заборгованості із заробітної плати. Станом на 10.01.2002 року вона становила 32,7 млн. грн., або протягом року зменшилась на 61 %, найбільше вона скоротилась у сільському господарстві (82 %). У загальній сумі заборгованості найбільшу частку становлять борги перед працівниками промисловості (49,4 %) та сільського господарства (15,9 %) [2].

Отже, підсумовуючи все сказане вище, можна прийти до висновку, що для регіону основними стратегічними цілями у сфері соціального захисту населення виступають:

- створення банку даних щодо малозабезпечених сімей; забезпечення своєчасного нарахування та фінансування призначеної допомоги сім'ям з дітьми та малозабезпеченим сім'ям в межах затверджених асигнувань;
- залучення громадських благодійних організацій до розв'язання проблем безпритульності та бездоглядності дітей;
- запровадження механізму надання у грошовій формі субсидій;
- будівництво житла для молодих сімей та найбільш вразливих верств населення за рахунок надання пільгових кредитів тощо.

Головною метою соціальної політики є створення фінансово стійкої системи соціального захисту людини у працездатному та в пенсійному віці. Вирішення останнього сприятиме забезпеченню достойного рівня життя соціально-вразливих верств населення.

Література

1. Павлов В.І. Політика регіонального розвитку в умовах ринкової трансформації (теоретико-методологічні аспекти та механізми реалізації). – Луцьк: Надстир'я, 2000. – 580 с.

2. Чумаченко М., Амоша О. Проблеми інвестування реструктуризації промисловості України/ Регіональна економіка, 1999, № 2. – С. 7-15.

УДК 339.1 Проф. О.В. Мороз, д-р екон. наук; О.В. Пашенко – Луцький ДТУ

ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПОСТРАДЯНСЬКОГО ПРОСТОРУ З ОГЛЯДУ НА ЕВОЛЮЦІЮ РЕГІОНАЛЬНОГО БРЕНДИНГУ

Розглядаються теоретико-методологічні і практичні аспекти проблеми створення і захисту торгової марки на прикладі регіонального ринку продовольчих товарів Вінницького регіону.

Ключові слова: Бренд, диференціація продукту, конкурентоздатність, торгова марка, квазіконкурентний ринок, реклама.

Prof. Dr. O.V. Moroz, O.V. Pashenko – STU of Luc'k

Processes of market environment globalization of postsoviet space considering the evolution of regional branding

Theoretically-methodological and practical aspects of the problem of creation of efficient model of regulating the processes of creation and protection of trade mark taking as an example Vinnitsa regional market of food stuffs are considered in the article.

Key words: Brand, differentiation of product, competitiveness, trade mark, contestable market, advertisement.

Інтернаціоналізацію і водночас диференціацію ринкового середовища на пострадянському просторі (ППП) протягом 90-х рр. правомірно віднести до фундаментальних процесів з часів падіння "залізної стіни" в руслі загальної демократизації суспільства і лібералізації економіки. Необхідно відзначити, що еволюція пострадянського суспільства визначається і досі діалектичною спорідненістю таких явищ, як інтеграція до світової спільноти та водночас намагання сформулювати власну модель розвитку, яка б істотно відрізнялась від західних аналогів. І соціально-політичні, і економічні аспекти цієї проблеми нерозривні. На наш погляд, останні є найхарактернішим індикатором адекватності і доцільності змін.

У цьому плані нами досліджувались філософія еволюції брендингу, а також теоретико-методологічні і практичні аспекти проблеми створення ефективної моделі управління процесами створення і захисту торгової марки (ТМ) на прикладі регіонального ринку продовольчих товарів Вінницької області (Україна). Як свідчить аналіз, саме ця галузь є найдинамічнішою і найстабільнішою протягом останнього десятиліття, що правомірно віднести саме до регіональної специфіки Вінниччини, як переважно аграрної області. Виключно важливим стало те, що використання брендингу при цьому стало визначальним чинником конкурентоспроможності, у першу чергу стосовно іноземних товарів. Актуальність даної теми зумовлена загостренням конкурентної боротьби, що стало характерною ознакою останніх ринкових трансформацій в Україні.

Одним з основних завдань маркетингу споживчих товарів є створення довгострокових споживчих переваг до певних ТМ і забезпечення високого рівня їх ідентифікації при здійсненні покупок [1, 2]. Цей процес на українському ринку є практично невисвітленим у науковому плані. Дискусійним виглядає застосування теорії і практики сучасного світового менеджменту і маркетингу у вітчизняному підприємстві, про що свідчить ряд фактичних даних. Важливими є проблеми методичного характеру, а саме: створення адекватної методики розрахунку вартості ТМ, тому що всі відомі аналоги, на нашу думку, мають серйозні вади. Аналогічним є стан проблеми опрацювання методики оцінки можливостей регіону стосовно реалізації ТМ, індикаторних показників її ефективності, а також методів польових маркетингових досліджень. В концептуальному плані потребує уточнення така економічна категорія, як потенціал ТМ, передусім, в плані наповнення її конкретним функціональним змістом для можливого практичного застосування. Все сказане